

16.08.2018

4

Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 - 2021

HEL 2018-005239 T 02 02 00

Päätösehdotus

Liikenneliikelaitoksen johtokunta päättää hyväksyä liikenneliikelaitoksen vuoden 2019 talousarvioesityksen ja vuosien 2019-2021 taloussuunnitelmaesityksen sekä lähettää ne edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

Yleistä

Johtokunnan jäsenille jaetaan esityslistan liitteenä HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosiksi 2019 - 2021. Suunnitelma sisältää tavoitteet, toimintasuunnitelman, tulos- ja rahoituslaskelmat sekä investointi- ja henkilöstösuunnitelman. Investointisuunnitelma on tehty vuosille 2019 - 2028.

HKL:n tavoiteohjelma 2016 - 2024 hyväksyttiin HKL:n johtokunnassa keväällä 2016. Talousarviossa asetetut tavoitteet pohjautuvat HKL:n tavoiteohjelman tavoitteisiin sekä valtuuston vuonna 2017 hyväksymään kaupungin strategiaan.

Toimintaympäristön muutokset

HKL:n toimintaan vaikuttavat merkittävimmät toimintaympäristön muutokset koskevat sekä joukkoliikenneinvestointien ajoittumista, että liikenteen operointiliiketoiminnan kustannustehokkuutta.

HKL mahdollistaa Helsingin seudun väestökasvun hallittua etenemistä toteuttamalla onnistuneesti lukuisia pääkaupunkiseudun kannalta tärkeitä joukkoliikenteen infrastruktuurihankkeita sekä kehittämällä ja tuottamalla kestäviä liikkumispalveluita. HKL:n talousarvion investointeihin vuosille 2019-2028 on tässä talousarviossa vuoden 2018 talousarvioon verrattuna toimintaympäristön muutoksista sekä tarkentuneista suunnittelutiedoista johtuvia muutoksia. Joukkoliikennehankkeet ovat kiinteässä yhteydessä kaupungin muuhun kehitykseen, joten merkittävimmät muutokset liikenneliikelaitoksen investointitasoissa ja näiden ajoittumisesta ovat seurausta tarkentuneista kaupunkikehityksen suunnitelmista ja toteutuksen ajoituksesta.

16.08.2018

Länsimetron käynnistämisen jälkeen ilmenneet tarpeet lisätä junaliikennettä Matinkylään vaikuttavat merkittävästi HKL:n kalustotarpeeseen lisäämällä ja aikaistamalla kalustoinvestointeja.

Väestön ikääntyminen sekä monimuotoisuuden lisääntyminen kasvattaa vaatimuksia joukkoliikennepalvelujen esteettömyydelle, opasteiden selkeydelle sekä korostaa turvallisuuskysymyksiä entistä näkyvämmiin. HKL:n osalta tämä tarkoittaa panostusta asema- ja pysäkkiympäristöjen sekä kaluston viihtyisyyteen ja esteettömyyden lisäämiseen.

Tavoitteenamme on, että myös jatkossa HKL:n hanke- ja teknologiaosaamisen korkean tason ja kustannustehokkuuden ansiosta pääkaupunkiseudun raitio- ja metroliikennehankkeet on yhteiskunnalle kannattavinta toteuttaa HKL:n toimesta.

Merkittävimmät investointien ajoitukseen ja suuruuteen vaikuttavat muutokset edellisvuoden talousarvioesitykseen ovat:

- Kontulan, Herttoniemen, Rautatien ja Kampin metroasemien peruskorjauksen aikaistaminen osana alueiden kaupunkikehityshankkeita ja näiden laajuuden tarkentuminen investointiohjelmaan.
- Vihdintien kaupunkibulevardi.
- Länsimetron junatarve on aikaisemmin arvioitua suurempi, mikä aiheuttaa uusien metrojunien hankintatarpeen lähivuosina.

Suoritemuutokset 2019-2021

Metroliiikenteessä varaudutaan jatkamaan Tapiolaan päättyvien junien liikennettä osin Matinkylään asti ruuhka-aikana vuonna 2019. Oletuksena on, että vyöhykehinnointiluokitus lisää metroliiikenteen käyttöä Espoossa. Muuten suunnittelukaudella 2019-2021 metroliiikenteen tarjonnassa ei tapahdu muutoksia. Länsimetron jatko Kivenlahteen toteutuu suunnittelukauden jälkeen.

Raitioliiikenteen ajokilometrit nousevat vuodesta 2018 vuoteen 2021. Vuonna 2019 suurin muutos on Hämeentien perusparannuksesta johdettavat poikkeusreitit, jotka lisäävät ajettuja kilometrejä.

Vuonna 2020 on tarkoitus ottaa käyttöön Hernesaaren raitiotien 1. vaihe.

Vuonna 2021 varaudutaan Ilmalan raitiotien käyttöönottoon. Lisäksi Jätkäsaaren raitiolinjasto täydentyy: linjojen 8 ja 9 reitit pitenevät Länsiterminaaliin sekä linjan 7 reitti pitenee Melkinlaiturille. Lisäksi vuonna 2021 Linjan 7 reittiä on tarkoitus jatkaa Meilahteen ja linjan 2 Messukeskukseen.

Talousarvion sitovat tavoitteet 2019

Talousarviossa on esitetty HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet:

- Tilikaudella saavutetaan vähintään nollatulos.
- Toiminnan kokonaiskustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys).
- Liikennöinnin luotettavuus raitio- ja metroliikenteessä säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (Raitio 2016: 99,84 %; Metro 2016: 99,84 %).
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (Raitio 2016: 4,04; Metro 2016: 4,19).
- Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus säilyy vähintään vuoden 2016 tasolla (Raitio 2016: 4,22; Metro 2016: 4,18).

Talousarvion muut toiminnalliset tavoitteet

Talousarviossa on esitetty HKL:n henkilöstötavoitteet:

- Henkilöstötyytyväisyyskyselyssä mitattu johtamisen ja esimiestyön arvosana paranee.
- Vakavista työtapaturmista johtuvien sairauspoissaolopäivien määrä laskee 25 %.

Talousarviossa on esitetty HKL:n kehittämistavoitteet:

- Seuraavien strategisten kehitysohjelmien toteutuminen suunnitelman mukaisesti:
 - Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelma
 - Omaisuuden hallinnan kehitysohjelma
 - Turvallisuuden kehitysohjelma
 - Henkilöstöohjelma
- Raide-Jokerin toteutus etenee suunnitelman mukaisesti.
- Kruunusiltojen valmistelu etenee suunnitelman mukaisesti.
- Varikkostrategian valmistelu ja toteutus etenevät suunnitelman mukaisesti.

Edellä mainittujen tavoitteiden lisäksi esityksen liitteenä olevassa talousarviokirjassa on esitetty HKL:n ympäristö- ja vastuullisuustavoitteet, energiatehokkuustavoitteet sekä esteettömyystavoitteet.

Käyttötalous 2019

HKL:n liikevaihto on 228,1 (2018: 210,3) milj. euroa vuonna 2019. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

16.08.2018

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 57,0 (2018: 53,3) milj. euroa, metroliikenteestä 43,4 (2018: 41,4) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteessä 4,6 (2018: 3,6) milj. euroa eli yhteensä 105,0 (2018: 98,3) milj. euroa. Metro- ja raitioliikenteessä korvaustasoa nostaa uudesta vaunukalustosta tulevat poistot ja korot, jotka HKL korvaa liikennöintikorvauksessa. Lauttaliikenteessä korvaustaso nousee liikennöintikonseptin muutoksen vaikutuksesta, mikä mahdollistaa paremman palvelutason lauttaliikenteessä, sekä aluksen poikkeuksellisen suuresta peruskorjaustyyppisestä määräraikaistelakoinnista.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 86,2 (2018: 80,9) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen liikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta tuesta 22,9 (2018: 18,0) milj. euroa. Tuella korvataan sellaiset infran kaltaiset menoerät, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä HSL:n perussopimuksen mukaan. Länsimetron pääomakulut siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa nostavat kaupungin tukea vuonna 2019.
- Muista myyntituotoista 14,1 (2018: 13,0) milj. euroa, joka sisältää pääosin HKL:n laskutusta länsimetron ylläpidosta LM Oy:ltä.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 20,9 (2018: 20,4) milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 11,6 (2018: 11,3) milj. euroa.

Ulkopuolisten palvelujen ostoihin on budjetoitu 46,4 (2018: 42,7) milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 7,3 (2018: 7,3) milj. euroa, asiantuntijapalvelut 6,5 (2018: 5,7) milj. euroa, Suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 4,6 (2018: 3,6) milj. euroa, koneiden korjaukset ja huollot 2,9 (2018: 2,3) milj. euroa, rakennusten siivoukset 2,8 (2018: 2,4) milj. euroa, koneiden ja laitteiden kunnossapito 2,7 (2018: 2,3) milj. euroa ja muut ulkopuoliset palvelut 2,7 (2018: 1,8) milj. euroa. Muihin ulkopuolisiin palveluihin on budjetoitu kaupunkipyöräpalvelun palvelumaksut, jotka nousevat palvelun laajentumisen myötä.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 52,9 (2018: 50,5) milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,4 (2018: 13,9) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä on 1 263 henkilöä vuonna 2019. Henkilöstömäärässä ei tapahdu merkittävää muutosta vuoteen 2018 verrattuna. Palkoissa on huomioitu työehtosopimuksen mukaiset palkankorotukset.

Talousarviovuonna poistot ovat 51,8 (2018: 45,8) milj. euroa. Poistotaso nostaa uusien metro- ja raitiovaunujen poistot 3,2 milj. eurolla.

Myös metroasemien peruskorjaukset ja kantametrin kulunvalvonnan käyttöönotto lisäävät poistoja vuonan 2019.

Liiketoiminnan muut kulut ovat 28,6 (2018: 26,2) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa kuluissa suurin erä on vuokrat ja vastikkeet. HKL:n Länsimetro Oy:lle maksamat hoito- ja rahoitusvastikkeet nostavat vastikemenoja 2,8 milj. eurolla vuodesta 2018.

Lainojen korkokulut ovat 7,1 (2018: 5,1) milj. euroa vuonna 2018. HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutetut infraomaisuuden korkotuotot 20,2 (2018: 19,5) milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HSL:ltä HKL:n liikevaihdossa.

HKL:n tulos ennen varauksia on 1,9 (2018: 1,5) milj. euroa.

Käyttötalous 2020-2021

Taloussuunnitelmavuodet 2020-2021 on taloussuunnittelussa laskettu vuoden 2019 rahanarvossa.

Vuosina 2020-2021 menoeristä aineissa, palveluissa ja henkilöstömenoissa on sisällä tuottavuuden parantumista. Tuottavuustavoitteet tarkentuvat kun HKL:n operatiivisen tehokkuuden kehittämisohjelman tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet tarkentuvat.

Henkilöstökulut nousevat vuonna 2020, kun lomarahojen Kiky-leikkaus ei ole enää voimassa.

Vuosina 2020-2021 HKL:n poisto- ja korkomenot kasvavat selvästi. Myös Länsimetro Oy:lle maksettavat rahoitusvastikkeet nousevat vuosittain.

Vuosien 2020 ja 2021 menojen noususta liikennöintimenojen osuus tullaan kattamaan HSL:n liikennöintikorvaustuloilla.

Infrakulujen noususta ylläpitokulujen osuus kokonaisuudessaan sekä pääomakuluista puolet tullaan kattamaan HSL:n infrakorvauksella. Toinen puoli infran pääomakuluista katetaan kaupungin suoralla tuella.

Investointisuunnitelma 2019-2028

Liikennelaitoksen investointisuunnitelma kattaa vuodet 2019-2028. Investointien yhteissumma on 1 494,0 milj. euroa.

Vuosien 2019-2028 suurin yksittäinen investointihanke on Kruunusillat-hanke, johon on varattu suunnitelmakaudelle 289,9 milj. euroa. Liikennöintiä varten hankittavaan uuteen raitiovaunukalustoon on varattu

114,4 milj. euroa sekä rata- ja siltainvestointeihin sekä varikkoon yhteensä 175,5 milj. euroa.

Raide-Jokeri -hankkeeseen on varattu suunnitelmakaudelle 253,9 milj. euroa, johon sisältyvät uudet raitiovaunut 78,8 milj. euroa ja uusi varikko 57,1 milj. euroa sekä ratainvestoinnit 118,0 milj. euroa; ratavaraus sisältää vain Helsingin kaupungin osuuden vähennettynä valtionosuudella.

Investointisuunnitelmassa on varauduttu Vihdintien kaupunkibulevardiin käyttöönottoon suunnittelukaudella sekä Malmin raitiotien suunnitteluun ja rakentamisen aloittamiseen suunnittelukauden lopussa.

Suunnittelukauden lopussa on varauduttu uuden metrokaluston ja automaattimetron hankinnan aloittamiseen sekä vanhan matalalattiaraitiovaunukaluston uusimiseen (yhteensä 2027-2028: 37,0 milj. euroa). Näiden hankkeiden hankinta-arvoksi on arvioitu yhteensä yli 600,0 milj. euroa, joten investointien toteutus on suurelta osin lykätty suunnittelukauden jälkeisille vuosille. Tarkempi investointien ajankohta selviää lähivuosina.

Vuoden 2019 suurin yksittäinen investointihanke on Raide-Jokerin infran rakentaminen ja suunnittelu 26,0 milj. euroa. Muita suuria investointikohteita ovat uusien kantakaupunkiraitiovaunujen hankinta (Articvaunujen optio 3, 10 vaunua) 19,8 milj. euroa, Raide-Jokerin varikko 13,4 milj. euroa ja vanhojen metrovaunujen peruskorjaukset 7,4 milj. euroa.

Rahoitus 2019-2021

HKL nostaa uutta lainaa 692,0 milj. euroa vuosina 2019-2021. Omavaraisuusaste on 41,2 % vuonna 2019, 37,4 % vuonna 2020 ja 32,0 % vuonna 2021.

Vaikutus kaupungin talouteen 2019-2021

HKL:n vaikutus kaupungin talousarvioon tulee kolmen erän kautta: peruspääoman tuotto, HSL:n infrakoron palautus ja kaupungin suora tuki HKL:lle. HKL:n nettovaikutus kaupungin talouteen on 5,8 milj. euroa vuonna 2019, 0,2 milj. euroa vuonna 2020 ja -5,9 milj. euroa vuonna 2021.

Kaupunki maksaa HKL:lle suoraa tukea 22,9 milj. euroa vuonna 2019, 28,0 milj. euroa vuonna 2020 ja 33,7 milj. euroa vuonna 2021.

HKL tarvitsee kaupungin suoraa tukea, koska HKL:llä on inframenoja, joita HKL ei voi laskuttaa HSL:ltä tai muilta tahoilta. HSL:n ja kaupunkien välisessä infrasopimuksessa on määriteltä, että infran pääomaku-

luista kaupungit voivat laskuttaa puolet HSL:ltä. Toinen puolisko infran pääomakuluista jää suoraan kaupunkien maksettavaksi; Helsingin osalta HKL laskuttaa infraomaisuuden poistoista 50 % kaupungilta ja infraomaisuuden hankintaan kohdistetut todelliset korkokulut 100 %:sti, koska HKL palauttaa HSL:ltä laskutettavan laskennallisen infrakoron täysimääräisesti kaupungille. Lisäksi HSL:n infrasopimuksessa on rajattu pois tiettyjä infratoimintoja kuten liityntäpysäköinti ja polkupyöräinfra. Kaupungin tukeen sisältyy myös Suomenlinnan tavaraliikennekorvaus, johon HKL ei saa erillistä korvausta muualta.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi

Liitteet

1 HKL Talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys 2019-2021_16.8.2018

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano